Zvířecí statek

GEORGE ORWELL

Zvířecí statek

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

COO
BOO

George Orwel
Zvířecí statek – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Zvířecí statek

GEORGE ORWELL

Zvířecí statek

Přeložil Viktor Janiš

CooBoo Classics Svazek 9

COO BOO

1. kapitola

Pan Jones z Panského statku na noc zamkl kurníky, ale v opilosti opomněl zavřít dvířka pro slepice. Provrávoral dvorem, až se prstenec světla z jeho lucerny roztančil ze strany na stranu, u zadních dveří skopl boty, ze sudu v kuchyňce si natočil poslední sklenici piva a zamířil nahoru do postele, kde už chrápala paní Jonesová.

Sotva světlo v ložnici zhaslo, po celém statku se zvířata začala probírat a poletovat. Už před mnoha hodinami proletěla statkem zvěst, že starému Majorovi, cenami ověnčenému kanci z plemene středně velkých yorkshirských prasat, se předchozí noci zdál zvláštní sen a že ho chce ostatním zvířatům vylíčit. Dohodli se, že by se měli setkat ve velké stodole, jen co jim tam pan Jones nebude zaclánět. Starý Major (tak si odjakživa říkal, ačkoli ho vystavovali pod jménem Willingdonský krasavec) požíval na statku velké úcty, takže nikomu ani v nejmenším nevadilo přijít

o hodinu spánku, jen aby si vespolek vyslechli, co má na srdci.

Major už byl pohodlně usazený na slámě na vyvýšené plošině na konci stodoly, pod lucernou zavěšenou na trámu. Bylo mu dvanáct a v poslední době dost ztloustl, ale pořád byl majestátní prase, které vypadalo moudře a shovívavě, přestože mu nikdy nezkrátili kly. Zanedlouho se začala trousit ostatní zvířata a po svém způsobu se uvelebila. Nejdřív přišli psi, Ladoňka, Jessie a Štípal, a pak čuníci, kteří se natáhli na slámu hned před pódium. Slepice se usadily na parapetech, holubi vylétli na krov, ovce a krávy si lehly za prasaty a začaly přežvykovat píci. Dva tažní koně, Boxer a Jetelka, se přišourali spolu a pak velmi opatrně našlapovali ohromnými huňatými kopyty, aby snad nezašlápli nějaká zvířátka skrytá ve slámě. Jetelka byla zavalitá, mateřsky založená kobyla bezmála středního věku, jíž se po čtvrtém hříběti už nikdy úplně nepovedlo shodit nabraná kila. Boxer byl ohromné zvíře, sto osmdesát centimetrů vysoký a síly měl jak dva obyčejní koně dohromady. Kvůli bílému podélnému proužku na nose vypadal trošku přihlouple a popravdě řečeno nebyl žádný prvotřídní myslitel, ale těšil se všeobecné úctě pro pevnost charakteru a úžasnou pracovitost. Po koních přišla bílá koza Muriel a osel Benjamín. Benjamín byl ze všech zvířat na statku nejstarší a taky z nich byl největší mrzout. Mluvil jen zřídkakdy, a když už pro-

mluvil, šlo obvykle o nějakou cynickou poznámku – kupříkladu tak prohodil, že ho Bůh obdařil ocasem, aby mohl odhánět mouchy, ale že by radši neměl ani ocas, ani mouchy. Jako jediné zvíře na statku se nikdy nesmál. Když se ho někdo zeptal proč, odpověděl, že nemá důvod. Ale aniž by to nahlas přiznal, měl rád Boxera; ti dva obvykle trávili neděle spolu v malém výběhu za sadem, pásli se vedle sebe a jedinkrát nepromluvili.

Zrovna když si oba koně lehli, do stodoly v zástupu napochodovala kachňátka, která se ztratila mámě. Slabě pípala a bloumala sem a tam ve snaze najít nějaké místo, kde by je nikdo nezašlápl. Jetelka kolem nich svou mohutnou přední nohou udělala jakousi hradbu a kachňata se uvnitř uvelebila a okamžitě usnula. Na poslední chvíli dovnitř líbezně docupitala Mollie, hloupoučká krásná bílá klisna, která tahala bryčku pana Jonese a teď chroupala kostku cukru. Zaujala místo hned vepředu a začala pohazovat bílou hřívou v naději, že tím upozorní na červené pentličky, které do ní měla zapletené. Úplně poslední přišla kočka, jako obvykle se poohlédla po tom nejteplejším místečku a nakonec se vmáčkla mezi Boxera a Jetelku; tam spokojeně předla po celou dobu, co Major mluvil, aniž by popřála sluchu jediné pasáži z jeho proslovu.

Teď už byla přítomná všechna zvířata krom Mojžíše, ochočeného krkavce, jenž spal na hřadu za zad-

ními vraty. Když Major viděl, že si všichni udělali pohodlí a pozorně čekají, odkašlal si a spustil:

„Soudruzi, už jste slyšeli o zvláštním snu, který se mi zdál včera v noci. K němu se ale vrátím později. Nejdříve musím říct něco jiného. Soudruzi, cítím, že se můj život chýlí ke konci, a než zemřu, pokládám za svou povinnost předat vám něco z moudrosti, k níž jsem se za ta léta dopracoval. Mám za sebou dlouhý život a měl jsem hodně času k přemýšlení, zatímco jsem se o samotě převaloval v chlévě. Mohu snad myslím říci, že chápu povahu života na tomto světě lépe než jakékoli jiné zvíře, které dnes žije. A právě o tom s vámi chci promluvit.

Považte, soudruzi, jaká je tedy povaha života našeho vezdejšího? Co si budeme nalhávat – náš život je bezútěšný, lopotný a krátký. Narodíme se, dostaneme nažrat jen tolik, abychom nepadli hlady, a z nás, kteří jsou práceschopní, vydřou všechnu sílu do poslední špetky; a jen co jim přestaneme být užiteční, otřesně krutě nás porazí. Po prvním roce života žádné zvíře v Anglii neví, co je to štěstí či volný čas. Žádné zvíře v Anglii není svobodné. Zvířecí život je samé utrpení a otroctví – to je čirá pravda.

Patří to ale k řádu přírody? Je to snad proto, že naše země je tak chudičká, že svým obyvatelům nemůže dopřát slušný život? Ne, soudruzi, tisíckrát ne! Anglická půda je úrodná, podnebí vlídné, lze tu vypěstovat dost žrádla pro bezpočtukrát více zvířat, než

kolik tu nyní žije. Jen tento náš jediný statek by uživil tucet koní, dvacet krav, stovky ovcí – a všichni by žili v takovém pohodlí a s takovou důstojností, jaké si nyní takřka neumíme představit. Proč tedy dál snášíme tento žalostný stav? Ježto takřka veškeré plody naší práce nám uzmou lidé. A tady máte, soudruzi, odpověď na všechny naše problémy. Lze ji shrnout do jednoho slova – člověk. Člověk je náš jediný nepřítel. Stačí ho odstranit ze scény a po hlavní příčině hladu a přepracování je navždy veta.

Člověk je jediný tvor, který pouze spotřebovává, aniž by sám plodil. Nedává mléko, nesnáší vejce, neutáhne pluh a neumí ani běhat dost rychle na to, aby chytal králíky. A přece je pánem všech zvířat. Přiděluje jim práci, vrací jim jen naprosté minimum, aby je neumořil hlady, a zbytek si nechá pro sebe. To my obděláváme půdu, hnojíme ji svou mrvou, a přesto nikdo z nás nevlastní víc než svou holou kůži. Vy krávy přede mnou, kolik tisíců litrů mléka jste za poslední rok daly? A co se stalo s mlékem, které mělo živit telata, aby byla statná? Do poslední kapky skončilo ve chřtánech našich nepřátel. A vy slepice, kolik vajíček jste v posledním roce snesly a z kolika těch vajíček se vyklubala kuřata? Zbytek šel na trh, aby si Jones a jeho muži vydělali. A ty, Jetelko, kde jsou ta čtyři hříbata, která se ti narodila a která ti měla být oporou i potěchou ve stáří? Všechna je po roce prodali – a už je nikdy neuvidíš. Co jsi kdy dostala za to,

žes čtyřikrát slehla, a za všechnu svou práci na polích krom holého přídělu a stáje?

A ten bídný život, který vedeme, nám ani nedovolí dožít do přirozeného konce. Já sám nereptám, neboť jsem jeden z těch šťastnějších. Je mi dvanáct a zplodil jsem přes čtyři sta potomků. Takový je přirozený život prasete. Žádné zvíře ale nakonec neunikne krutému noži. Vy všichni mladí krmníci, co sedíte přede mnou, do roka a do dne dokvikáte na řeznickém špalku. Ta hrůza nás čeká všechny do jednoho – krávy, prasata, slepice, ovce, každého. Ani koně a psi se nemohou nadít lepšího osudu. Jen co tvé mocné svaly ztratí sílu, Boxere, Jones tě prodá rasovi, ten ti podřízne krk a uvaří tvoje maso foxhoundům. No a když psi zestárnou a vypadají jim zuby, Jones jim na krk uváže cihlu a utopí je v nejbližším rybníce.

Není tedy nad slunce jasné, soudruzi, že veškeré zlo tohoto života vyvěrá z člověčí tyranie? Stačí se zbavit lidí a plody naší práce budou patřit nám. Takřka přes noc bychom mohli zbohatnout a získat svobodu. Co tedy musíme udělat? Přece dnem i nocí, tělem i duší pracovat na svržení lidstva! Toto je mé poselství pro vás, soudruzi: Povstání! Nevím, kdy toto velké Povstání přijde, možná za týden, možná za sto let, ale tak jako vidím slámu pod svýma nohama, se stejnou jistotou vím, že dříve či později bude spravedlnosti učiněno zadost. Upněte na to své oči, soudruzi, po krátký zbytek svého života! A především pře-

dejte toto mé poselství těm, kteří přijdou po vás, aby budoucí generace vytrvaly v boji do vítězného konce.

A nezapomeňte, soudruzi, že ve svém odhodlání nesmíte zakolísat. Žádný spor vás nesmí svést na scestí. Nedopřávejte sluchu řečem, že člověk a zvířata mají společné zájmy, že blaho jednoho je blahem mnohých. To jsou všechno lži. Lidé neslouží zájmům žádného tvora krom sebe. A nechť mezi námi zvířaty zavládne naprostá shoda, dokonalé soudružství v boji. Všichni lidé jsou nepřátelé. Všechna zvířata si jsou navzájem soudruhy."

V tu chvíli došlo k ohromnému pozdvižení. Během Majorova proslovu vylezly z děr čtyři krysy, posadily se na zadní a vyslechly si ho. Zničehonic je zahlédli psi, načež si krysy jen tak tak zachránily život rychlým úprkem do svých děr. Major zvedl nožku, aby si zjednal klid.

„Soudruzi," pronesl, „musíme si tu něco vyjasnit. Jsou divoká zvířata, například krysy a králíci, našimi přáteli, či nepřáteli? Pojďme o tom hlasovat. Předkládám shromáždění tuto otázku: Jsou krysy soudruzi?"

Hned došlo na hlasování a drtivou většinou bylo rozhodnuto, že krysy jsou soudruzi. Proti hlasovala jen čtyři zvířata, tři psi a kočka, u níž se posléze zjistilo, že hlasovala pro i proti. Major pokračoval:

„O moc víc už toho na srdci nemám. Jen opakuji – nikdy nezapomeňte, že je vaší povinností nenávidět člověka a jeho způsoby. Všichni dvounožci jsou